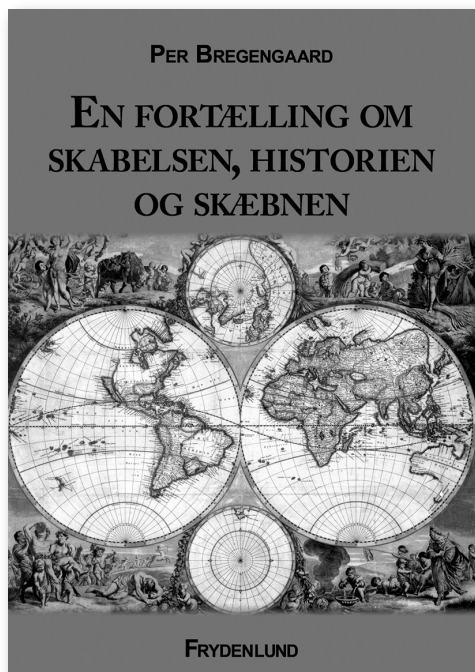

Dannelse for socialistiske medborgere

Anmeldelse af Karen Ellen Spannow

Per Bregengaard
En fortælling om skabelsen, historien og skæbnen
 Frydenlund 2013,
 684 sider, kr. 299,-.

Hermed endnu en (for)manende udgivelse fra det grånende til det spirende segment. Den er grøn og en moppedreng af en bog, der tvinger læseren til at sidde opret foran et bord. Ikke noget med at slænge sig i havens skyggefulde hjørne med benene oppe. Det er alvor og de første opslag giver uomgængeligt mindelser til universitetsopgaver nogle årtier tilbage, da marxismen stadig var i kridthuset. Mange alvorfulde teoritunge overskrifter, når vi ser bort fra Moster Nittes triste død, der af uransaglige grunde bruges som udgangspunkt for bogen.

Bogens mange og detaljerede kapitler skal give os svarene på tre hovedspørgsmål: Hvorfor er jeg her? Hvem er jeg og hvad kan jeg? Hvad gør jeg? En tilsyneladende essentialistisk dagsorden, som godt kan give lidt uro i baghovedet. For sandsynligvis er det et rent tilfælde, at jeg er her, og mange forskellige forklaringer byder sig til. Desuden må man spørge, om jeg er den samme i alle årene? For der er så sandelig ting jeg har kunnet og ikke mere kan, ganske som der er ting jeg nu kan, men ikke har kunnet altid. Spørgsmålet om, hvad jeg gør, forudsætter næsten, at der er noget helt rigtigt at gøre, og den tanke kan være svært foruroligende i et samfund, hvor multikulturen kæmper for at få nogle spinkle rødder ned i fællesskabet.

Bregengaard ser sin bog som en slags modstykke til biblen, men for at undgå, at kun hans eget syn præsenteres, har han en intention om at dreje vinklen og få læserne med på at skabe sin bog. Jeg er ikke sikker på, at det er lykkedes og ved faktisk ikke, om jeg skal smile eller le! Det er på den ene side fantastisk, at nogen tager sit ansvar for fællesskabet så alvorligt, og gør sig så megen umage

med at skrive en slags opskrift på, på hvilket grundlag det gode samfund kan blive virkeliggjort. Hvor mange gider overhovedet ofre familiehyggen og bruge tid på andet end sig selv og egne guldklumper? Man bliver da en anelse glad i låget af al den medmenneskelighed, og når man tilmed er enig et godt stykke af den politiske vej, så burde det bare være fedt.

På den anden side er projektet lige præcist så naivt og vanvittigt, som Bregengaard selv giver udtryk for i sit efterskrift. Det er platumuligt at forestille sig folk gå rundt med den store grønne på samme måde, som vi engang så kineserne gå rundt med den lille røde. Eller noget, der bare minder om det. For slet ikke at tale om det utænkelige i at tage den store grønne under armen til møde med andre ikke-troende på samme måde, som man tidligere medbragte biblen til bønne-møder. Så mit smil går nok nærmest over i det, som svenskerne så sprogfølsomt kalder for et leende.

Mens jeg læste bogen kom Humanistisk Samfund med et forslag om et 30 meter højt ceremonihus til bryllup og begravelser, et forslag som i høj grad gav associationer til Bregengaards bog. Man kan spørge sig selv, hvorfor der skulle være brug for et hus til ingen tro og en bog til fraskrivelse af troen. Hvis vi nu er enige om, at der ikke rigtig er noget helt fast, at vi ikke har set lyset, så behøver vi ikke at etablere specifikke glassale eller bogreoler, men blot at give adgang til de bestående. Måske består det ikke-troende netop i ikke at være underlagt ritualer og dyrkelsen af bestemte tekster.

Desuden vil bogens omfang og lidt tørre stil inddebære, at kun et tappert mindretal vil kæmpe sig igennem alle siderne. Der er heller ikke særlig meget nyt at finde, det er mestendels en slags opsamling på erfaringer og viden, indenfor ethvert tænkeligt felt. Intet er for småt og intet for stort.

Først skabelsen: Dannelsen af jorden ud fra stjernetåger, som mere eller mindre tilfældigt rottede sig sammen og siden gjorde plads til små cyanobakterier, der fik jernholdig jord til at ruste. Det første liv som på forunderlig vis ender op i fremkomsten af mennesker. Så historien: De gamle ægyptere, de knap så gamle grækere og de endnu yngre romere udspiller deres historiske roller så jøderne, de kristne og muslimerne kan komme i gang med deres krige og fortsætte ikke bare undertrykkelsen af de magtesløse, men også med denne udbytning medvirke til, at klassekampen spidser til

og eksploderer i borgerskabets frigørelse og moderne demokrati. Nogle steder altså, mens man andre steder også skal gennemgå en periode i socialistisk diktatur, før en knap så fristende frihed for alvor melder sig. Endelig skæbnen: Det som vi gennem diskussioner og kamp – på det sidste især mod neoliberalismens udbytning og rovdrift – gør historien til.

Til slut noget om det, vi kan gøre ved skæbnen: Nemlig hvordan vi reformerer os ud af en krisebefængt kapitalisme og får styr på boligmarkedet, som er undermineret af skattestoppet og skriger på nye love omkring långivning. Udover finansielle reformer skal der opbygges lokale rød-grønne markeder, der uden profithunger sigter mod at passe på mennesker og dyr.

De folk, der har gået i skole, læst en del bøger og fulgt med i samfundsdebatten, har hørt det hele før. De store og små linier og udsving i historien, naturen, økonomien og ideologien, som Bregengaard trækker op, er allerede bekendte. Bogen sigter således især på folk i konfirmationsalderen, og jeg kender nok af den slags til at vide, at de ikke engang vil læse bagsiden. Medmindre selvfølgelig, at den, som Bregengaard foreslår, bliver en del af pensum i skolen og bliver til lektier, så kan sagerne stille sig anderledes.

Men uden at have det helt store kendskab til diverse fagbøger i gymnasiet, har jeg i hvert fald set bøger med naturvidenskabeligt indhold, som var noget mere inviterende. Så jeg tvivler på, at den store grønne har en lysende fremtid på landets gymnasier, også fordi de indledende ord og den tydelige hensigt vil få nogle undervisere til at gå i en stor bue uden om. Der hvor jeg kunne tænke mig, at den kunne give mening ville være som fagligt input for unge undervisere, der er optaget af at indgyde deres elever forståelse for, hvor væsentligt fællesskabet er.

Skal flere med på vognen kunne man prøve at udvinde essensen af alle ordene, så teksten kan stå på to stentavler og læses på en søndagsudflugt til Arken. Så bliver det måske set og omtalt.